

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

๑. ความจริง โลกสันนิวาส ซึ่งประกอบด้วยสัตว์มีประมาณ ๔ จำพวก เหล่า สัตว์ผู้เห็นพระตถาคตเจ้าอยู่ ย่อมไม่เกิดความเลื่อมใส มีจำนวนน้อยนัก ๆ ดังจะกล่าว โดยย่อ จำพวกสัตว์ผู้ถือรูปเป็นประมาณ เห็นพระสรีระของพระตถาคตเจ้า ซึ่งประดับ ด้วยพระลักษณะและพระอนุพยัญชนะ มีพระฉวีวรรณดุจทองคำแล้ว ย่อมเลื่อมใส ๆ จำพวกสัตว์ผู้ถือเสียงเป็นประมาณ ฟังเสียงประกาศพระคุณของพระบรมศาสดา ซึ่ง อาศัยเป็นไปตั้งหลายร้อยชาติและเสียงประกาศพระธรรมเทศนาซึ่งประกอบด้วยองค์ ๘ ประการแล้ว ย่อมเลื่อมใส ๆ แม้จำพวกสัตว์ผู้ถือศรัทธาเป็นประมาณ อาศัยความ ที่พระบรมศาสดา เป็นผู้ศรัทธาด้วยปัจจัยมีจิวรเป็นต้น ก็ย่อมเลื่อมใส ๆ แม้จำพวก สัตว์ผู้ถือธรรมเป็นประมาณ ก็ย่อมเลื่อมใสว่า พระทศพลมีศีลแบบนี้ มีสมาธิเห็นแบบนี้ มีปัญญาแบบนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าหาผู้เสมอมิได้ ไม่มีผู้เสมอเท่า หาผู้เสมอเหมือนมิได้ ไม่มีผู้ทัดเทียมด้วยคุณทั้งหลายมีศีลเป็นต้น ๆ เมื่อจำพวกชนเหล่านั้นปรารถนาพระคุณ ของพระตถาคตเจ้าอยู่ ปากย่อมไม่เพียงพอ ๆ

พระนางรูปันหา ได้สดับคำพรรณนาคุณของพระตถาคตเจ้า จากสำนักพวก ภิกษุณีและพวกอุบาสิกาแล้ว จึงทรงพระดำริว่า คนทั้งหลายพากันกล่าวพรรณนา พระคุณของพระเจ้าพี่ของเรา อย่างเกินเปรียบทีเดียว แม้เพียงวันเดียว พระองค์เมื่อ

จะตรัสโทษในรูปของเรา จะตรัสได้ ลักเท่าไร ถ้ากระไร เราพึงไปพร้อมกับพวกภิกษุณี
ไม่แสดงตนเลย เฝ้าพระตถาคตเจ้า ฟังธรรมแล้วฟังมา ฯ พระนางจึงตรัสบอกแก่พวก
ภิกษุณีว่า วันนี้ ฉันจักไปฟังธรรมด้วย ฯ พวกภิกษุณี พากันดีใจว่า นานหนอ ความ
ที่พระนางรูปนั้นททรงพระประสงค์จะเสด็จไปสู่ที่สุที่บำรุงพระบรมศาสดาเกิดขึ้นแล้ว
วันนี้ พระบรมศาสดา จักทรงแสดงพระธรรมเทศนาอย่างวิจิตร เพราะอาศัยพระนาง
รูปนั้นทานี้ ได้พาพระนางออกไปแล้ว ฯ

๒. พระบรมศาสดาเสด็จเที่ยวไปบิณฑบาตในพระนคร ทรงทราบความคิดของ
พ่อค้ำนั้นแล้วทรงทำการแยมให้ปรากฏพระอาณนทเถระทูลถามเหตุแห่งการแยมแล้ว
จึงตรัสว่า อาณนท เธอเห็นพ่อค้ำผู้มีทรัพย์มากไหม ฯ เห็น พระพุทธเจ้าข้า ฯ เขาไม่รู้
อันตรายแห่งชีวิตของตน จึงได้ทำความคิดเพื่อจะอยู่ขายสิ่งของในที่นี้แหละตลอดปีนี้ ฯ
ก็อันตรายจักมีแก่เขาหรือ พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า เออ อาณนท เขาจัก
เป็นอยู่ได้เพียง ๗ วันเท่านั้น แล้วดำรงอยู่ในทางแห่งความตาย ดังนี้แล้ว ได้ทรงภาษิต
พระคาถาเหล่านี้ว่า

ความเพียรเครื่องเผากิเลส ควรทำในวันนี้ทีเดียว
ใครจะพึงรู้ได้ว่า ความตาย จักมีในวันพรุ่งนี้
เพราะว่า ความผิดเพี้ยนด้วยความตายซึ่งมีเสนา
มากนั้น ไม่มีแก่พวกเธอ มุนีผู้สงบ ย่อมเรียก
บุคคลผู้มีปกติอยู่อย่างนั้น ผู้มีความเพียร
ผู้ไม่เกียจคร้าน ตลอดกลางวันและกลางคืน
นั้นแล้วว่า ผู้มีราตรีเดียวเจริญ ดังนี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. จตุปปมาณิกเก ทิ โลกสนุนิวาเส อปปกาเว เต สตุตทา เยสํ ตถาคตํ
ปัสสนุตานํ ปสาโท น อูปุชชติ ฯ รูปปปมาณิกา ทิ สตุตทา ตถาคตสฺส ลกฺขณานุ-
นุพฺพยชฺชนปฏิมณฺฑิตํ สุวณฺณวณฺณํ สรีรํ ทิสฺวา ปสฺสีทนต์ติ ฯ โฆสปฺปมาณิกา อเนกานิ
ชาติสฺตานิ นิสฺสาย ปวตฺตํ สตุถุ คฺคุณโฆสญฺเจว อฏฺฐจฺงคสมนฺนาคตํ ฅมฺมเทสนา-
โฆสญฺจ สุตฺวา ปสฺสีทนต์ติ ฯ ลฺลฺลูปฺปมาณิกาปิ สฺส จีวฺราทิลฺลฺลชฺตํ ปฏฺิจฺจ ปสฺสีทนต์ติ ฯ
ฅมฺมปฺปมาณิกาปิ เอวฺรูปํ ทสฺพลสฺส สีสํ เอวฺรูโป สฺมาธิ เอวฺรูปา ปณฺณวา ภควา สีสลา-
ทฺธิ คฺคุณเท อสโม อปฺปฏฺิสโม อสมสฺโม อปฺปฏฺิพฺคฺคโลติ ปสฺสีทนต์ติ ฯ เตสํ ตถาคตสฺส
คฺคุณํ กถเณตฺตานํ มฺขํ นปฺปโหติ ฯ

รูปนฺนทา ภิกฺขุณีนญฺเจว อฺปาสิกานญฺจ สนฺติกา ตถาคตสฺส คฺคุณถํ สุตฺวา
จินฺเตสิ อติวिय เม ภาติกสฺส วณฺณํ กถเณติเยว เอกทิวสํปี เม รูปเ โทสํ กถเณโต
กิตฺตกํ กเถสฺสติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณีหิ สหฺธี คนฺตฺวา อตฺตฺตานํ อทฺสเสตฺวาว ตถาคตํ
ปสฺสีตฺวา ฅมฺมํ สฺสูณิตฺวา อากจฺเจยฺยนฺติ ฯ สวา อหํ อชฺช ฅมฺมสฺสวณฺณํ คมิสฺสามีติ
ภิกฺขุณีนํ อโรเจสิ ฯ ภิกฺขุณีโย จิรสฺสํ วต รูปนฺนทาย สตุถุ อฺปฏฺุจฺจํ คนฺตฺกามตา
อฺปฺปนฺนา อชฺช สตุถา อิมํ นิสฺสาย วิจิตฺตํ ฅมฺมเทสนํ เทเสสฺสตีติ ตฺถุจฺจมานสา
ตมาทาย นิกฺขมีสุ ฯ (ฅมฺมปทฺฏจกถาย ปณฺจโม ภาโค/ หน้า ๑๐๓ - ๑๐๔)

๒. สตุถา นคเร ปิณฺฑทาย จรฺนโต ตสฺส จิตฺตํ ฅตฺวา ลิตํ ปาตุกริตฺวา
อานนฺทตเถเรน ลิตการณํ ปฏฺุโจ อาท ทิฏฺุโจ เต อานนฺท มหาชนวาณิไซติ ฯ อาม
ภนฺเตติ ฯ โส อตฺตโน ชีวิตนฺตรายํ อชานิตฺวา อิมํ สํวจฺจรํ อีเชว วลิตฺวา ภณฺฑํ
วิกิถิตฺตํ จิตฺตํ อกาสิติ ฯ กิ ปนฺสส ภนฺเต อนฺตรಾಯิ ภวิสฺสตีติ ฯ สตุถา อาม
อานนฺท สตุตาทเมว ชีวิตฺวา โส มจฺจมุเช ปติฏฺุจทิสฺสตีติ วตฺวา อีมา คาทา อภาสิ

อชเชว กิจจัม อาตปป์
น หิ โน สงครนุเตน
เอวံ วิหารี อาตาลี
ตัม เว ภทเทกรตุตติ

โก ชญณา มรณัม สุเว
มหาเสเนน มจจุนา
อโหระตตมตุนหิตัม
สนโต อาจิกขเต มุนีติ ฯ

(ธมฺมปทฎฐกถาย สุตตโม ภาโค/หน้า ๘๐ - ๘๑)